

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پروژه راه ابریشم جدید چین و استراتژی اتصال منطقه ای ایران

دانشجو: امین صفدری

استاد راهنما: دکتر کیهان برزگر

اساتید مشاور:
دکتر عبدالعلی قوام - دکتر بهزاد شاهنده

تابستان 1402

دانشگاه آزاد اسلامی
شاهرود

مقدمه

پیشینه

کلیات

روش

نتایج

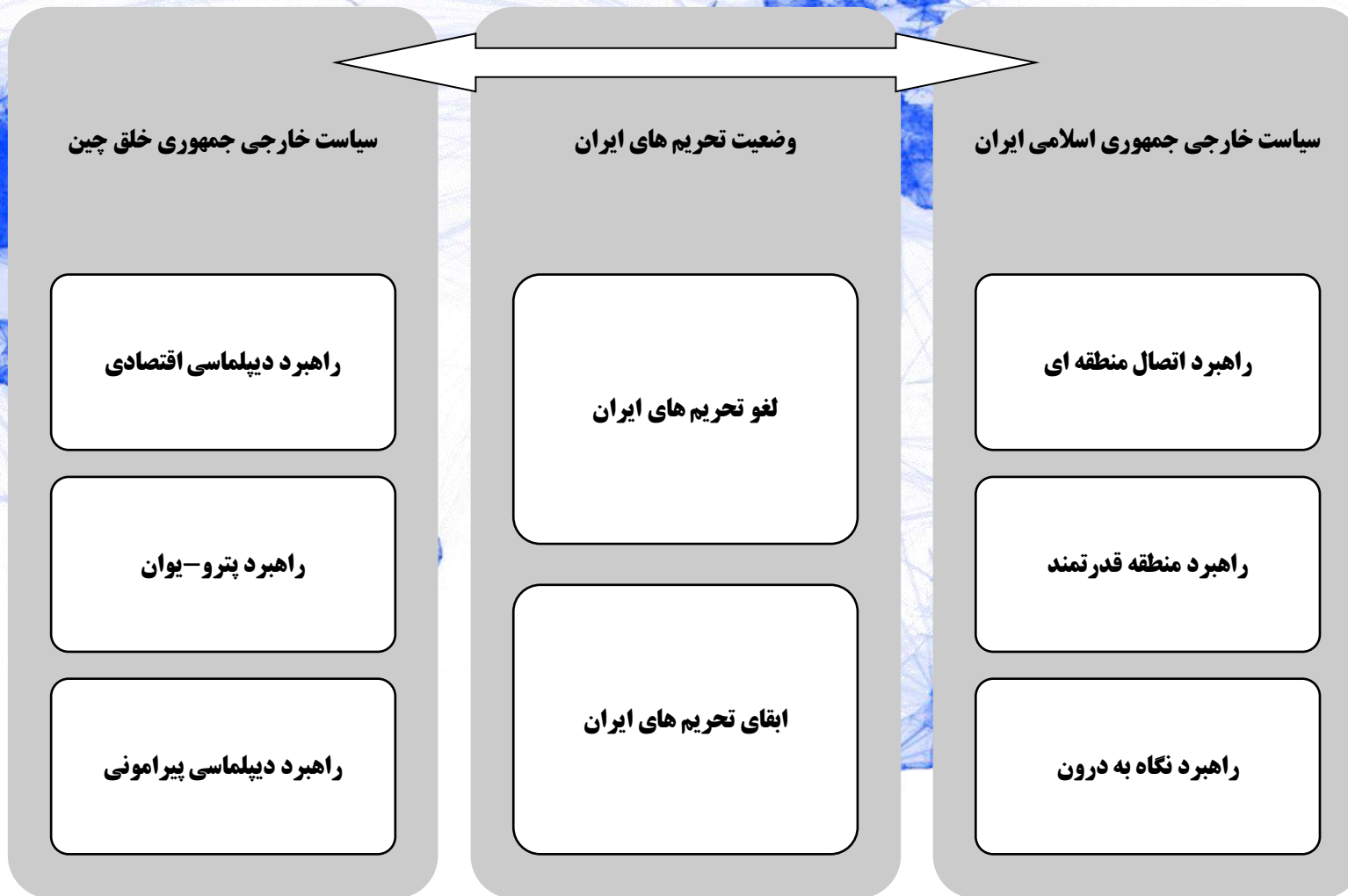
تحلیل

پایانی

مقدمه

کلیات

مقدمه

کلیات پژوهش

پیشینه پژوهش

روش تحقیق

تجزیه و تحلیل

نتیجه گیری

تشریح استراتژی بزرگ جمهوری اسلامی ایران

تاثیر راه ابریشم جدید بر تقلیل فشار تحریم های بین المللی

تاثیر این طرح بر مناسبات ایران با همسایگان خود

تاثیرتغییر استراتژی قدرت های بزرگ بر استراتژی جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

کلیات پژوهش

پیشینه پژوهش

روش تحقیق

تجزیه و تحلیل

نتیجه گیری

هدف آرمانی

شناخت سازه استراتژی بزرگ چین
و تاثیر آن بر آینده ایران

هدف کلی

شناخت اثرات اجرای پروژه راه
ابریشم جدید بر استراتژی
اتصال منطقه ای ایران

هدف ویژه

واکاوی الگوی استراتژی اتصال
منطقه ای ایران

متغیر مداخله گر

تحریم های بین المللی

متغیر وابسته

استراتژی اتصال منطقه ای
ایران.

متغیر مستقل

پروژه راه ابریشم جدید

سوالات تحقیق

سوال اصلی

طرح جاده ابریشم جدید چین چه تاثیری بر استراتژی بزرگ ایران داشته است؟

سوال فرعی ۳

استراتژی سیاست خارجی ایران برای تقویت جایگاه خود در توازن قوای منطقه ای چیست؟

سوال فرعی ۱

طرح جاده ابریشم جدید چین چه تاثیری بر مناطق پیرامونی و نیمه پیرامونی این کشور گذاشته است؟

سوال فرعی ۴

افزایش حجم، سرعت و تنوع تعاملات بین المللی در فضای وابستگی متقابل پیچیده جهانی چه تاثیری بر استراتژی بزرگ چین و آمریکا در دوران پسا-جنگ سرد داشته است؟

سوال فرعی ۲

نقش و جایگاه ایران در طرح جاده ابریشم جدید چین در حوزه حمل و نقل و تامین انرژی چگونه است؟

سوال فرعی ۵

با وجود قدرت گیری روزافزون چین در نظام بین الملل الگوی روابط چین و آمریکا چگونه خواهد بود؟

فرضیات تحقیق

فرضیه اصلی

اتخاذ استراتژی دیپلماسی پیرامونی چین در قالب طرح جاده ابریشم جدید سبب شده تا ایران استراتژی اتصال منطقه ای را به عنوان استراتژی بزرگ خود اتخاذ نماید

فرضیه فرعی ۲

موقعیت ژئواستراتژیک ایران سبب گردیده تا به عنوان هاب انرژی و حمل و نقل در مسیر جاده ابریشم جدید مطرح گردد.

فرضیه فرعی ۴

بهم پیوستگی جهانی و افزایش سرعت، حجم و تنوع بالای تعاملات بین المللی، نظم جهانی، توزیع قدرت و فرآیند ساخت استراتژی بزرگ آمریکا و چین را تغییر داده به گونه ای که بر میزان درون گرایی آمریکا در قالب خروج از پیمان ها و معاهدات بین المللی و اتخاذ سیاست "اول آمریکا" و برون گرایی چین در قالب طرح جاده ابریشم جدید و اتصال منطقه ای افزوده و باعث شده تا چین از یک شریک استراتژیک به تهدید بالفعل برای امنیت و منافع ملی آمریکا تبدیل گردد

فرضیه فرعی ۱

چین در جایگاه قدرت جهانی در قالب طرح جاده ابریشم جدید با تکیه بر عناصر بهم پیوستگی و جغرافیای کارکردی بین سه منبع قدرت یعنی: زمین، کار و سرمایه تعادل برقرار کرده که این امر پیامدهای عمده ای در توسعه اقتصادی و تغییر ساخت و توزیع قدرت در مناطق نیمه پیرامونی و پیرامونی این کشور داشته است.

فرضیه فرعی ۳

ایران به منظور دفع تهدیدات متقارن (آمریکا ،اسرائیل و عربستان) و نامتقارن (داعش و شبکه های تروریستی وابسته به القاعده) در جهت رسیدن به امنیت نسبی و رشد اقتصادی، استراتژی دفع تهدیدات نرم و سخت از منطقه را به موازات گسترش همکاری های منطقه ای در پیش گرفته است

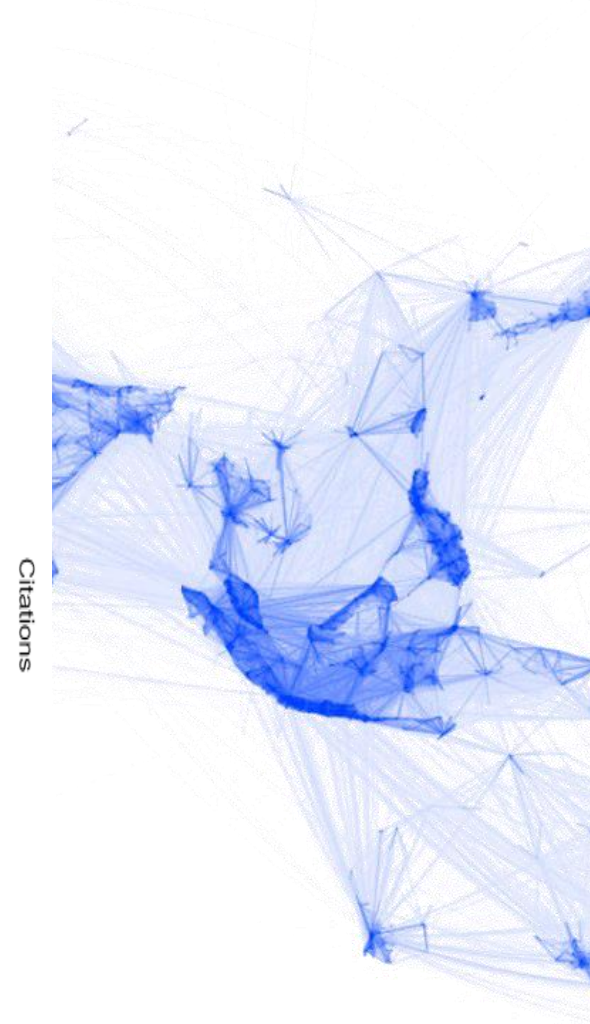
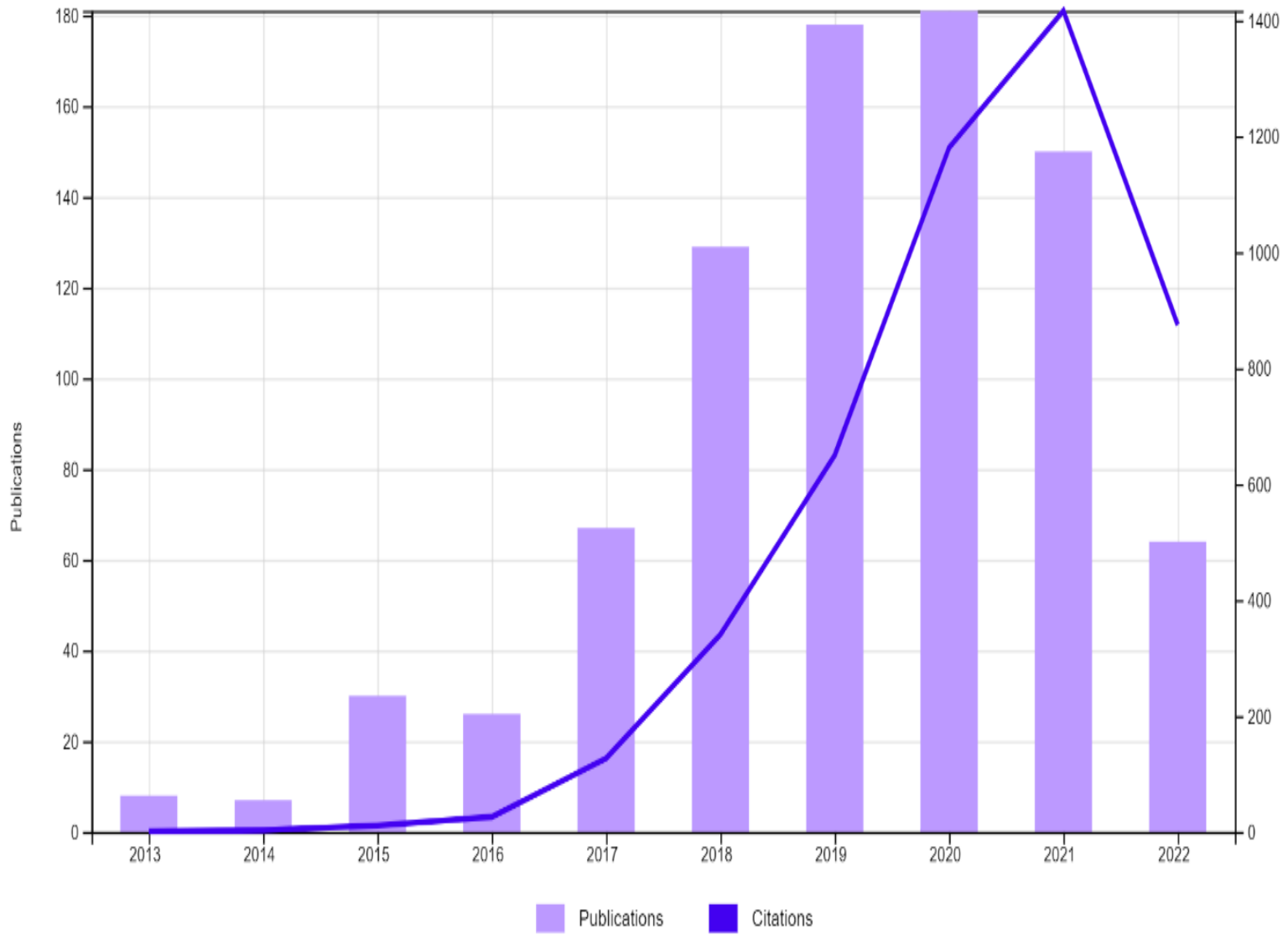
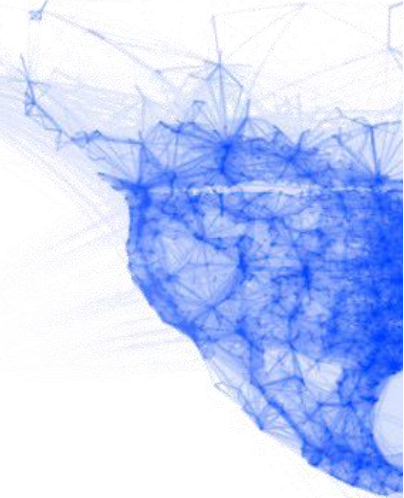
فرضیه فرعی ۵

چین و آمریکا پیش تر نوعی "سیاست همکاری توأم با رقابت" را در پیش گرفته بودند. این سیاست اینک در دوره انتقالی نظام بین الملل در حال تبدیل شدن به "سیاست رقابت توأم با همکاری" است .

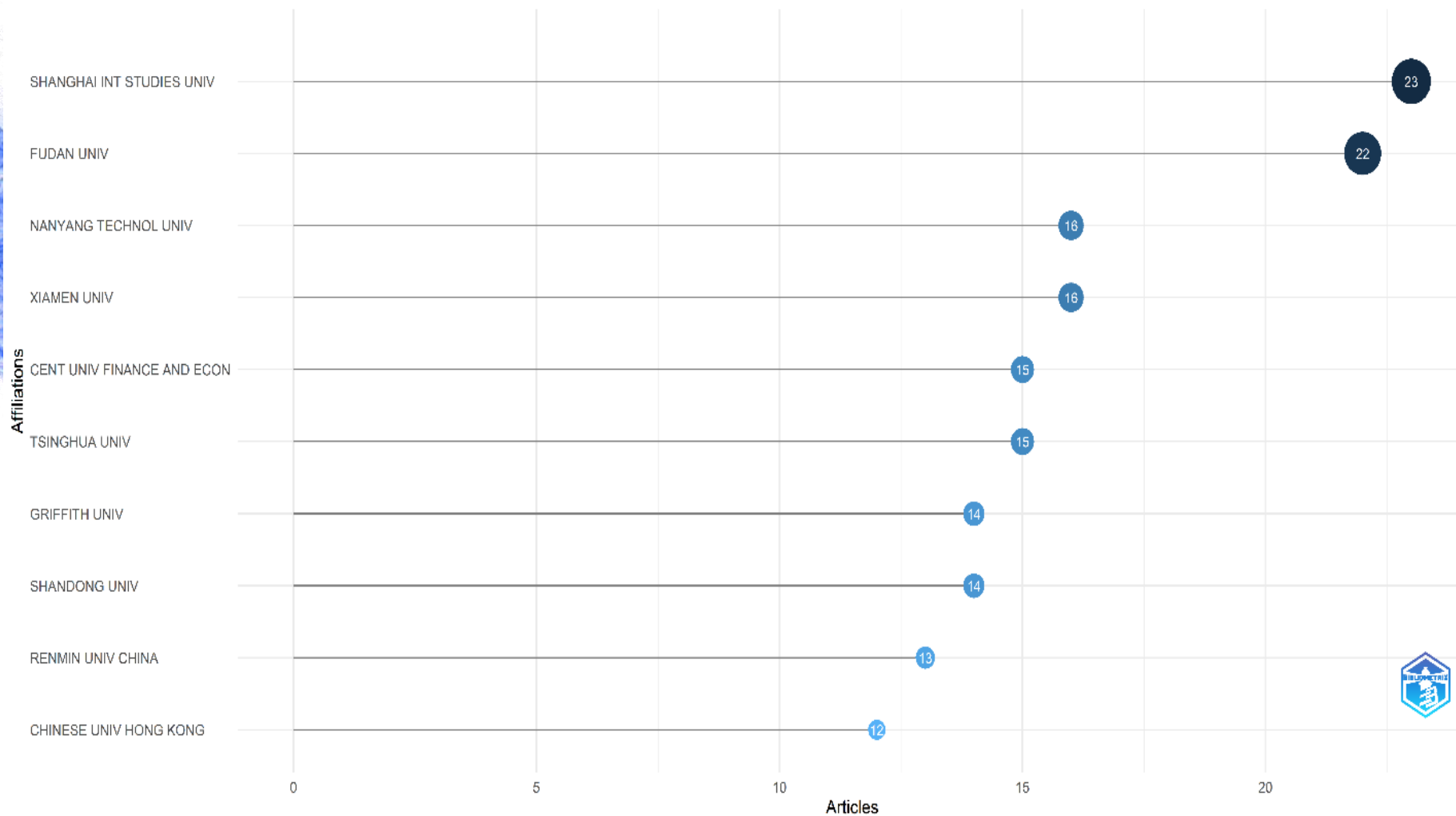
پسینہ

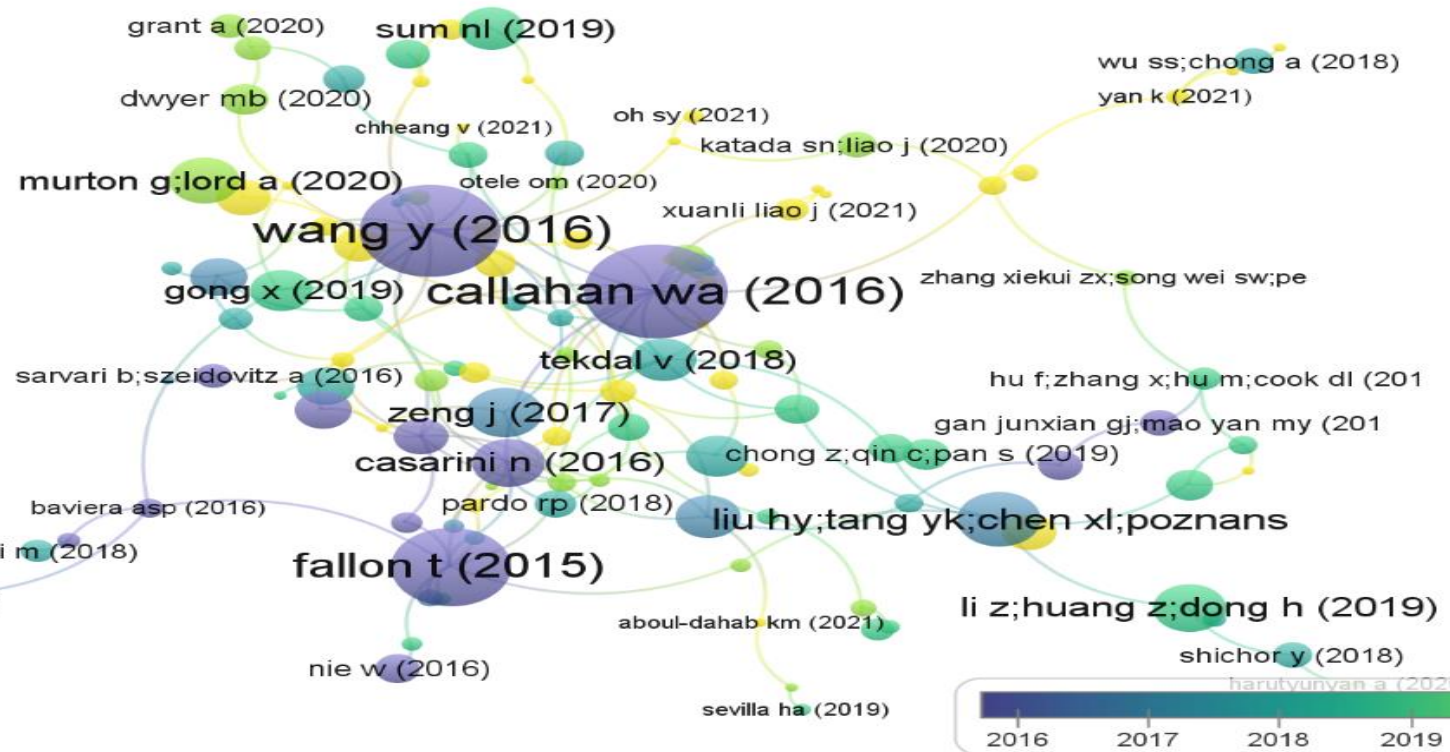

Description	Results
Timespan	2013:2022
Sources (Journals, Books, etc)	98
Documents	419
Annual Growth Rate %	33.26
Document Average Age	2.57
Average citations per doc	6.484
References	19489
DOCUMENT CONTENTS	
Keywords Plus (ID)	373
Author's Keywords (DE)	1408
AUTHORS	
Authors	602
Authors of single-authored docs	231
AUTHORS COLLABORATION	
Single-authored docs	245
Co-Authors per Doc	1.63
International co-authorships %	20.53
DOCUMENT TYPES	
article	415
review	4

Most Relevant Affiliations

از ۱۰ دانشگاه برتر با بیشترین تولیدات علمی در این حوزه ۹ مورد از کشور چین و یک مورد از کشور استرالیا است. دو دانشگاه برتر این حوزه نیز دانشگاههای مطالعات بین الملل شانگهای و فودان در کشور چین در صدر لیست قرار دارند.

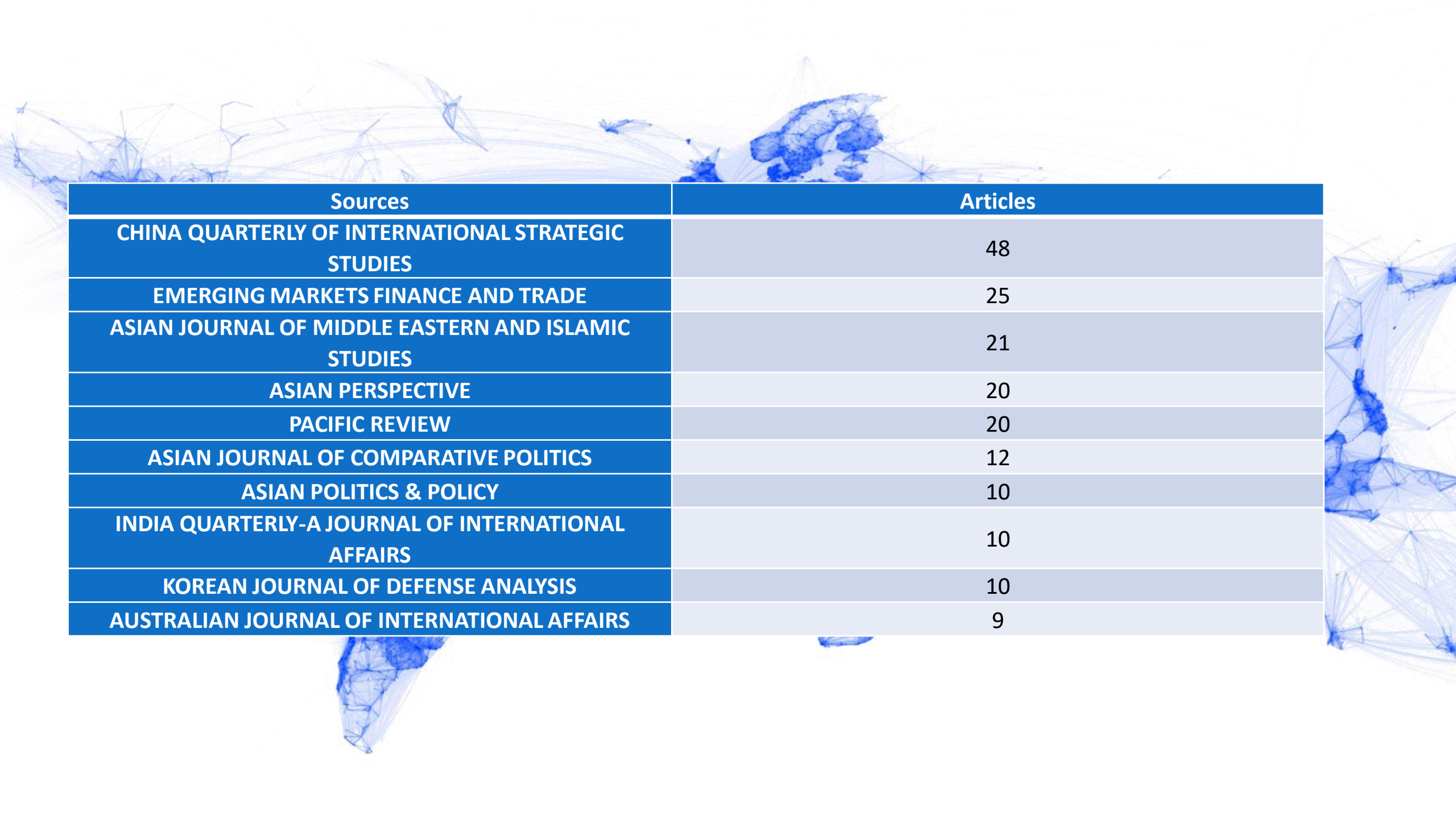

مطالعه

China's "Asia Dream": The Belt Road Initiative and the new regional order (Callahan, 2016)

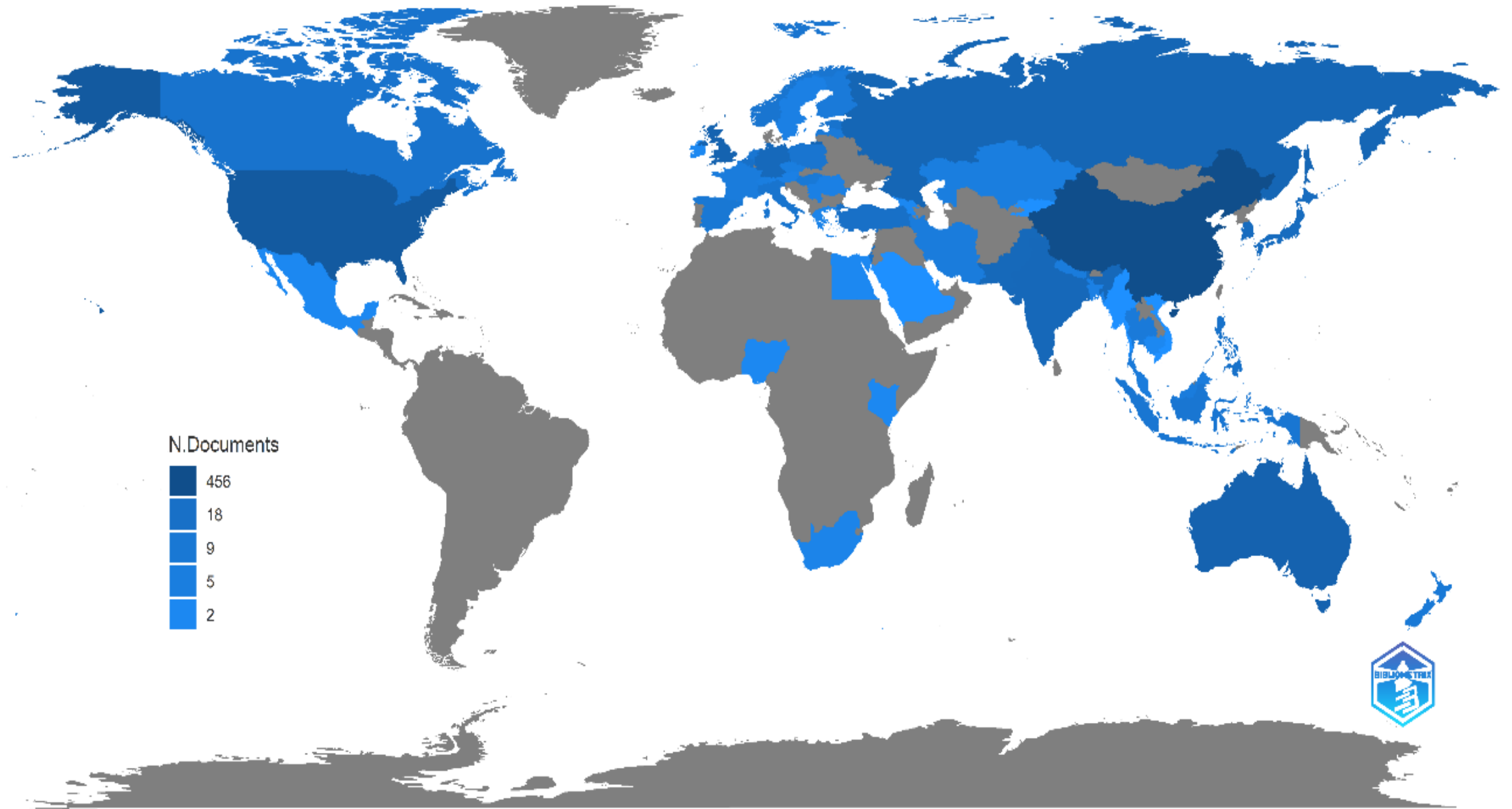
Offensive for defensive: the belt and road initiative and China's new grand strategy (Wang, 2016)

The New Silk Road: Xi Jinping's Grand Strategy for Eurasia (Fallon, 2015)

Sources	Articles
CHINA QUARTERLY OF INTERNATIONAL STRATEGIC STUDIES	48
EMERGING MARKETS FINANCE AND TRADE	25
ASIAN JOURNAL OF MIDDLE EASTERN AND ISLAMIC STUDIES	21
ASIAN PERSPECTIVE	20
PACIFIC REVIEW	20
ASIAN JOURNAL OF COMPARATIVE POLITICS	12
ASIAN POLITICS & POLICY	10
INDIA QUARTERLY-A JOURNAL OF INTERNATIONAL AFFAIRS	10
KOREAN JOURNAL OF DEFENSE ANALYSIS	10
AUSTRALIAN JOURNAL OF INTERNATIONAL AFFAIRS	9

Country Scientific Production

جهان پسا - آمریکایی

فرید زکریا، خیزش کشورهایی مانند چین، هند، برزیل، روسیه و بسیاری دیگر از کشورها را تحولی بزرگ می‌داند که جهان را در قالبی نو خواهد ریخت.

کانکتوگرافی

پاراگ خان، سعی در بازتعریف اهمیت جهانی شدن و وابستگی متقابل به‌عنوان موتور متحرک توسعه و امنیت در صحنه جهانی دارد

سیاست خارجی ایران در خاورمیانه

دکتر کیهان برزگر معتقد است که ارزش استراتژیک ایران در نظام بین الملل فعلی تا حدی زیادی وابسته به ارزش نقش فعال آن در مسائل منطقه ای است. از سویی موقعیت ژئوپولیتیک ایران در منطقه سبب شده تا منطقه گرایی در صدر اولویت های سیاست خارجی این کشور قرار گیرد.

چین: روابط با ایران و آمریکا

دکتر بهزاد شاهنده به بررسی تجزیه و تحلیل روابط سه گانه آمریکا، چین و ایران در یک فرایند هفتاد ساله از زمان تاسیس نظام سوسیالیستی در چین قاره ای (سرزمین مادری چین به استثنای جزیره های تایوان، هنگ کنگ و ماکائو) و اعلام جمهوری خلق چین در سال 1949 م. می‌پردازد.

1395

1395

1394

1396

1

2

3

4

مقدمه

کلیات پژوهش

پیشینه پژوهش

روش تحقیق

تجزیه و تحلیل

نتیجه گیری

نومنته گرایي و سیاست خارجی ایران

دکتر برزگر استدلال می کند که استراتژی نومنته-گرایی پیشنهادی است که جمهوری اسلامی ایران را یاری خواهند رساند تا به اهداف تعریف شده خود در سند چشم انداز بیست ساله که همان ارتقای جایگاه منطقه-ای و بین المللی است دست یابد.

آینده روابط چین و آمریکا

هنری کیسینجر استدلال می کند که رشد روز افزون چین در عرصه نظامی و اقتصادی سبب گردیده تا به عنوان یک تهدید جدی برای امنیت ملی آمریکا تلقی گردد

2010

2014

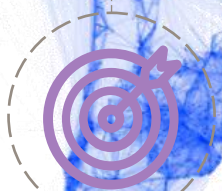
2016

2017

2019

عصر بی قطبی

ریچارد هاس بیان میدارد که نظام بین الملل در قرن بیست و یکم با تحولات و تغییرات گسترده ای مواجه شده چراکه قدرت در این قرن بیشتر به سمت توزیع تمایل دارد تا تمرکز.

خاور میانه از نگاه جاده ابریشم چین

جنیفر چانگ نقش اساسی را برای کشورهای خاور میانه در اجرای طرح راه ابریشم جدید قائل بوده و تاثیر آن را بر گسترش حوزه نفوذ چین در منطقه غرب آسیا بسیار اساسی می داند

روابط آمریکا و چین: از همکاری اقتصادی تا رقابت استراتژیک

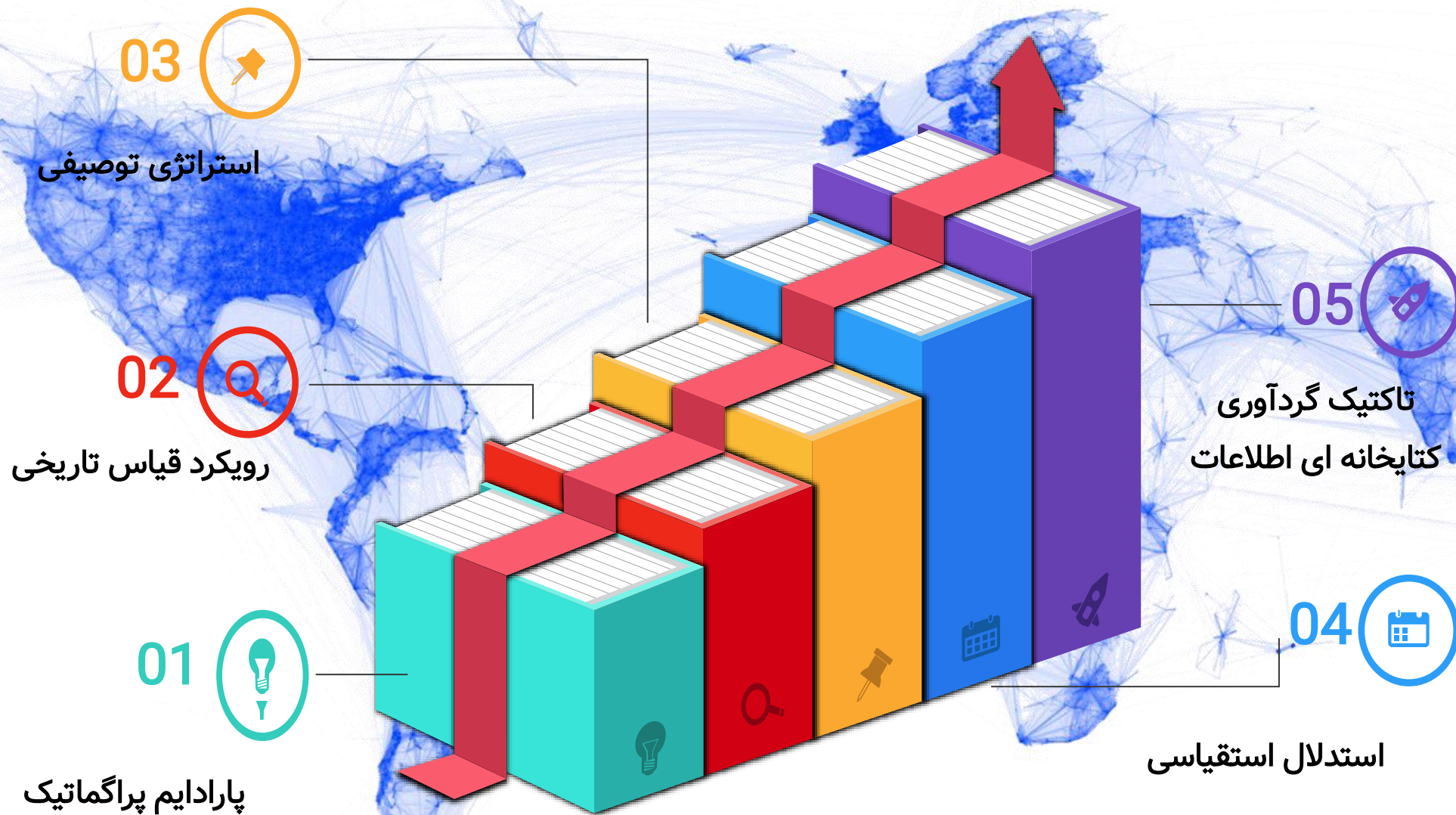
سید محمد کشمیری بدنبال تبیین و تحلیل روابط ایالات متحده آمریکا و چین در دوران پسا - جنگ سرد در قالب نظام دو - چند قطبی است.

روٹس تحقیق

« روش تحقیق و گردآوری داده ها

مقدمه

کلیات پژوهش

پیشینه پژوهش

روش تحقیق

تجزیه و تحلیل

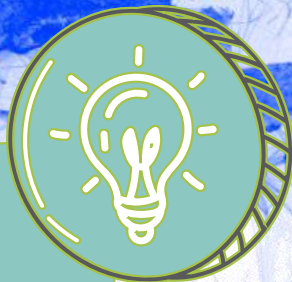
نتیجه گیری

تحقیق

راهبرد "سه نه":
"نه" به مداخله در امور دیگران،
"نه" به افزایش حوزه ی نفوذ،
"نه" به کسب هژمونی

پذیرش جهان
چندقطبی

جهانی شدن اقتصاد

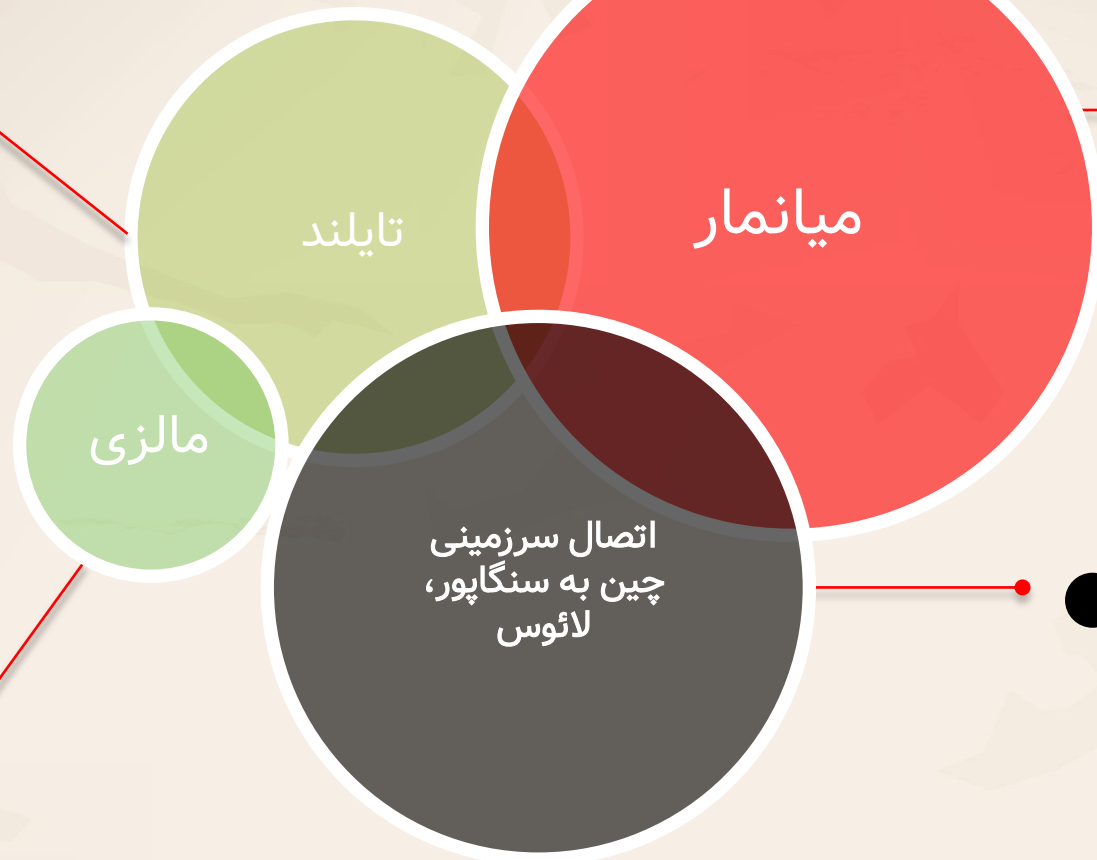
توسعه ی مسالمت آمیز و
ارتباط مردم با مردم

سرمایه گذاری در زیرساختهای حمل و نقل چین	2005	2015
Highways	548,49 billion yuan	1,651.33 billion yuan
Railways	88 billion yuan	823.8 billion yuan
Waterways	68.877 billion yuan	145.717 billion yuan
Civil aviation	21.12 billion yuan	156.61 billion yuan
Total	726.587	2777.457

تایلند بخشی از شبکه ریلی است که قرار است آن را به کانمینگ در مسیر عبور از شهر مرزی لائوس و وینتیان در کامبوج برساند.

ساخت بندر کیاکیو: چین عملیات ساخت این پایانه را در می ۲۰۱۷ آغاز کرد، ظرفیت انتقال ۲۲ میلیون تن نفت خام از میانمار مستقیماً به کانمینگ در استان یونان را دارد. همچنین بخشی از یک پروژه بزرگ‌تر با هدف اتصال دولت راخین و چین است

برنامه چین این است که منطقه راتچاسیما را به بانکوک متصل کرده و سپس آن را در شبکه ریلی مالزی در تمام مسیر به سنگاپور در جنوب ادغام کند

چین در حال سرمایه‌گذاری ۲٫۸ میلیارد دلاری برای ساخت بندری در کوالا در مالاکا در جنوب بندر کلانگ مالزی می‌باشد. با این سرمایه‌گذاری بیش از ۲۵۰ هکتار زمین احیا شده و شامل ۱٫۵ میلیون تن ظرفیت ذخیره‌سازی نفت و تعمیر تانکرهای بزرگ نفتی می‌شود

ارتباط اقتصادی چین با همسایگان

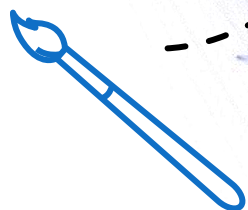
فرآیند اتخاذ دیپلماسی پیرامونی

دیپلماسی پیرامونی چین

راه ابریشم جدید

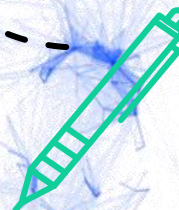
راه ابریشم جدید

جهت‌گیری کلی آن مبتنی بر پذیرش جهان چندقطبی، جهانی شدن اقتصاد، تنوع فرهنگی، کاربست گسترده‌ی فناوری اطلاعات برای ایجاد رژیم تجارت آزاد جهانی و اقتصاد جهانی در پرتو همکاری آزاد منطقه‌ای است

وی این ابتکار را محور اصلی سیاست خارجی و داخلی خود معرفی کرد

"شی جین پینگ" در سفر سپتامبر و اکتبر 2013 به آسیای مرکزی (در قزاقستان) و جنوب شرقی آسیا (در اندونزی) ابتکار مشترک کمربند اقتصادی جاده ابریشم و راه ابریشم دریایی قرن بیست و یک را مطرح نمود که به کمربند و راه معروف شد

تجزیه و تحلیل

سیاست گذاری واحد

معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی
ریاست جمهوری - کمیسیون اصلاحات و
توسعه چین

پنج پیوند راه ابریشم

تسهیل پیوندها و ارتباطات
میان کشورها

تسهیل تجارت آزاد،
سرمایه گذاری و
همکاری های صنعتی

همگرایی مالی:

ایران در ژوئن 2015، اسناد
الحاق به بانک سرمایه-گذاری
زیرساخت آسیایی را امضا
نموده و در ابتدای سال
2017، به عنوان عضو موسس
به این نهاد ملحق شد

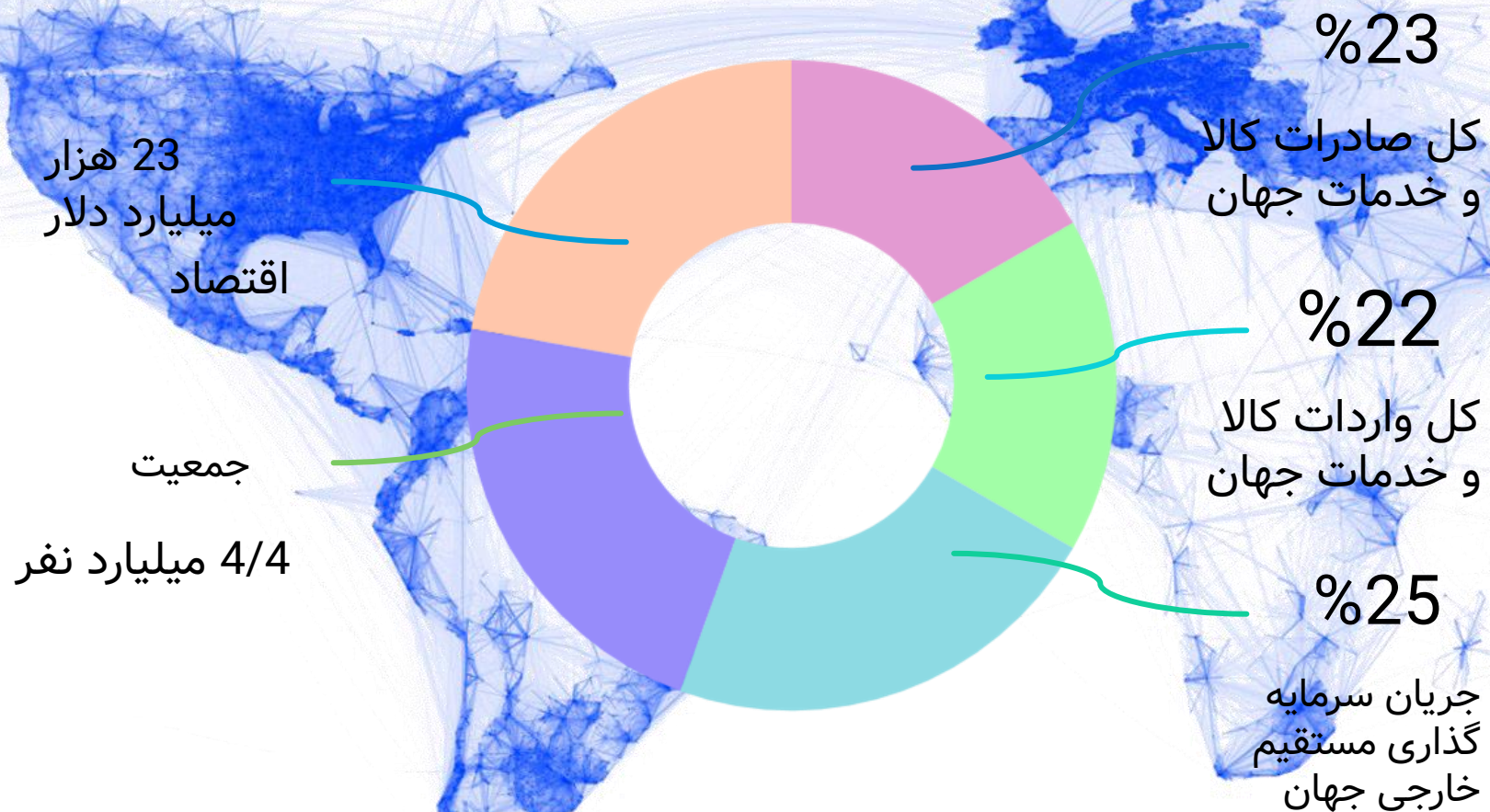
تعاملات مردم با مردم:

از مجموع 120 میلیون توریست چینی که
در سال 2015 به کشورهای مختلف
جهان سفر کردند، بنا به آماری که در
ایران منتشر شده، سهم این کشور 150
هزار نفر بود. ایران می-کوشد این تعداد
را به 2.5 میلیون نفر افزایش دهد

دیپلماسی پیرامونی

جاده ابریشم جدید

مسیرهای جاده ابریشم جدید

South- East Asia:	Cambodia, Indonesia, Malaysia, Myanmar, Singapore, Thailand, Viet Nam	12,600 km
North- East Asia:	China, Democratic people's Republic of Korea, Mongolia, Republic of Korea, Russian Federation	32,500 km
Central Asia and Caucasus:	Armenia, Azerbaijan, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan, Uzbekistan	13,200 km
South Asia + Islamic Republic of Iran and Turkey:	Bangladesh, India, Islamic Republic of Iran, Pakistan, Sri Lanka, Turkey	22,600 km
total:		80,900 km

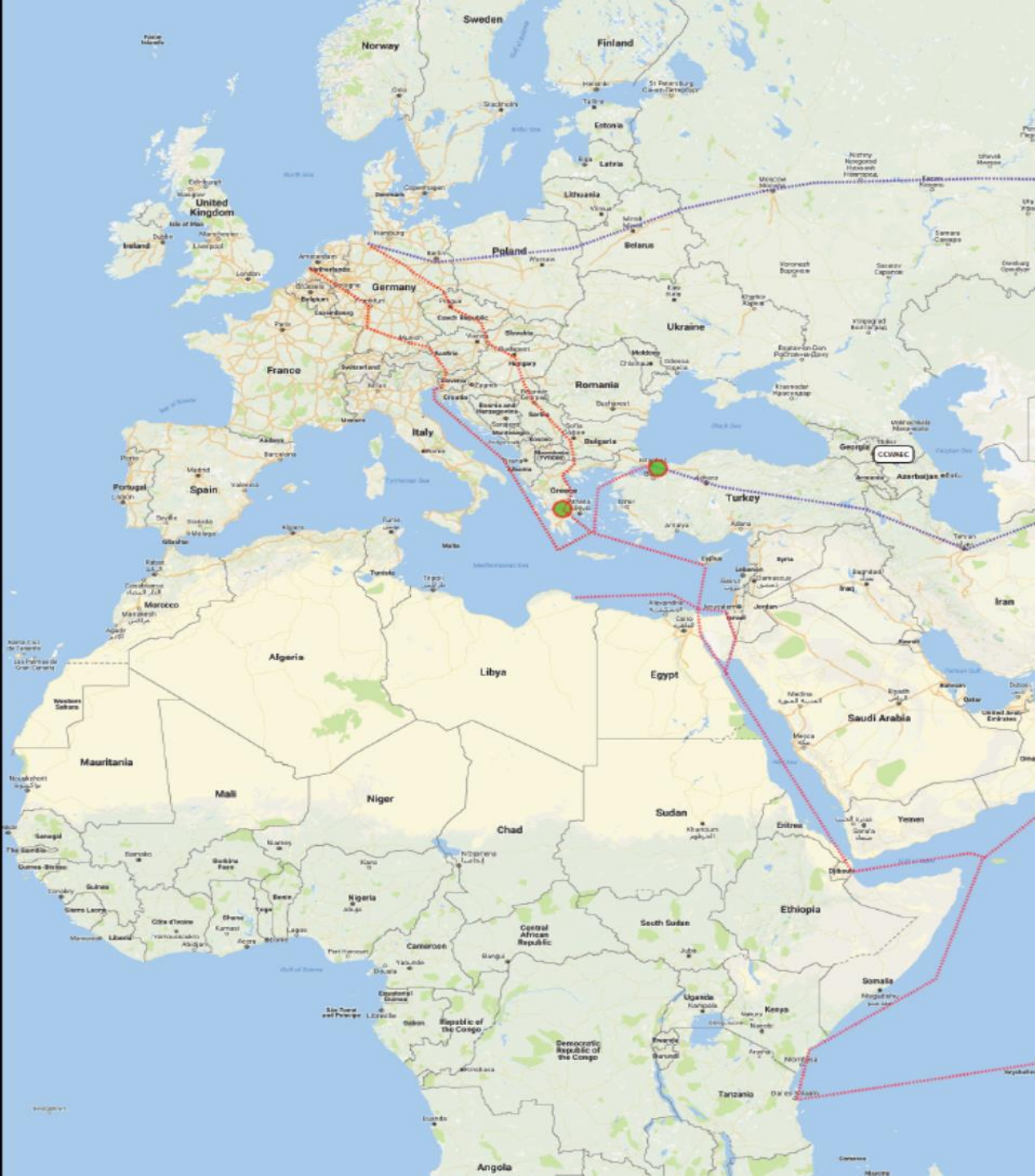
TYPE	LENGTH (km)	NAME
Petroleum	1580	Caspian pipeline (Kazakhstan- Russia)
Petroleum	1768	Baku- Tbilisi- Ceyhan pipeline
Petroleum	3088	China- kazakhstan Oil Pipeline
Natural Gas	1213	Blue Stream (Russia- turkey pipeline)
Natural Gas	1200	Arab Gas pipeline
Natural Gass	1833	Central Asia-China Gas pipeline

کمربند اقتصادی جاده ابریشم (راه خشکی)، به طور کلی شامل سه مسیر است:

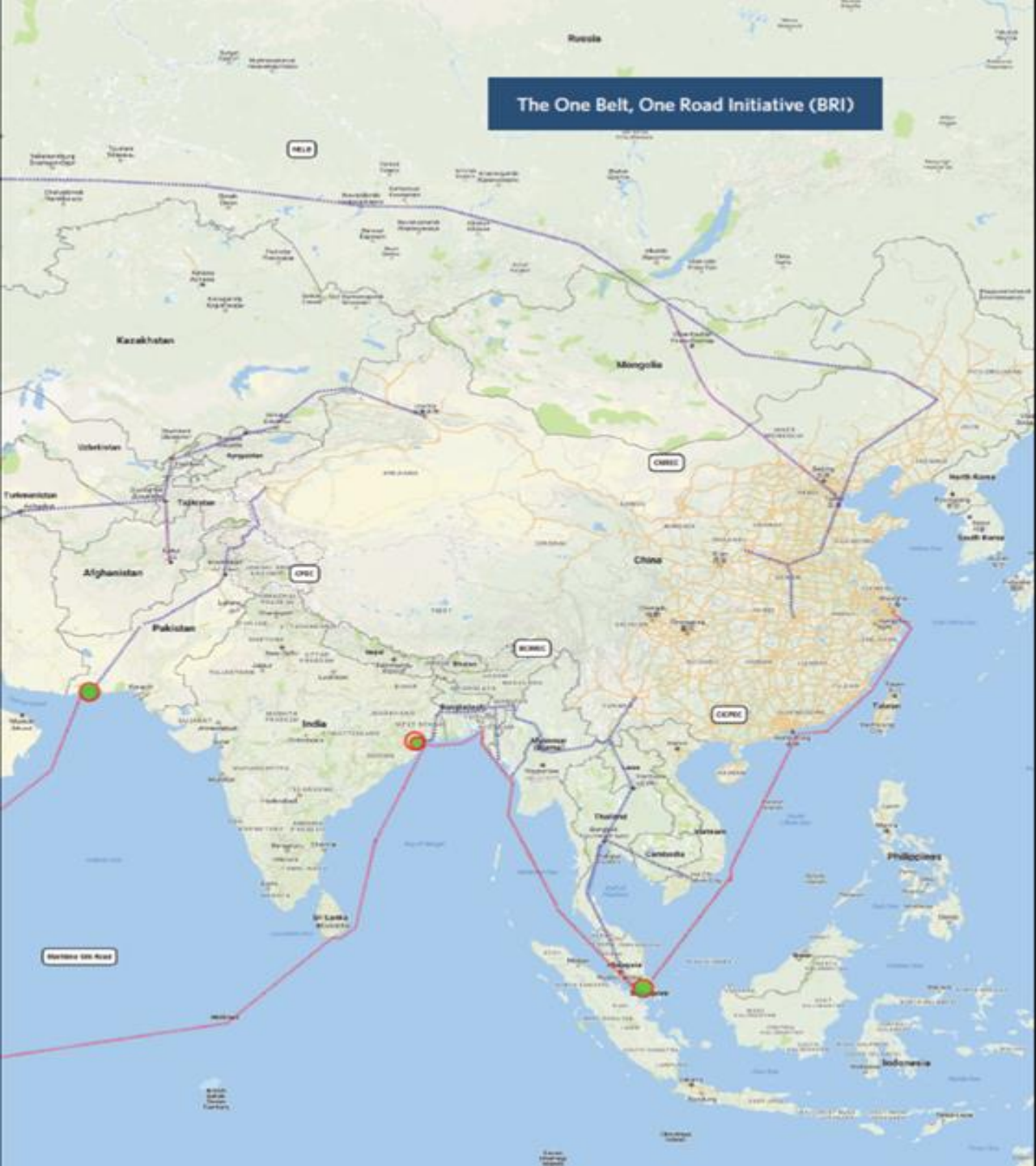
(1) مسیر شمالی از چین شروع شده و از قزاقستان و جنوب روسیه و اوکراین و بلاروس میگذرد و پس از گذشت از لهستان نهایتاً به آلمان میرسد.

(2) مسیر میانی از چین شروع شده از قرقیزستان، تاجیکستان، ازبکستان و ترکمنستان عبور کرده و از ایران و ترکیه به اروپا می‌رود

(3) مسیر جنوبی از چین، افغانستان، پاکستان، ایران، شبه جزیره عرب، مصر و نهایتاً شمال آفریقا و اروپا می‌گذرد. در واقع کمربند جاده ابریشم چهار منطقه آسیای مرکزی، آسیای غربی، آسیای جنوبی و شبه جزیره عرب را به هم وصل میکند. علاوه بر سه خط لوله فعال گاز که دارای ظرفیت انتقال 55 میلیارد متر مکعب گاز می‌باشد، با راه‌اندازی خطوط لوله جدید از آسیای مرکزی به چین حجم گاز وارداتی از منطقه به 30 میلیارد متر مکعب افزایش خواهد یافت که معادل 20 درصد مصرف چین تا سال 2020 می‌باشد

The One Belt, One Road Initiative (BRI)

کاهش زمان اتصال به اروپا

با ساخت یک جاده ابریشم از طریق کشورهای آسیای مرکزی، چین می تواند به یک مسیر ترانزیتی زمینی جایگزین مسیر دریایی با صرف زمان کمتر برای صدور کالا به اروپا دست یابد

تداوم توسعه اقتصادی و قدرت نرم چینی

ایجاد زمینه برای ثبات و یکپارچگی بیشتر در منطقه از طریق محصور کردن همسایگان غربی چین در ناحیه‌ای از رونق و شکوفایی که تا اروپا گسترش می‌یابد و پکن در هسته سیاسی اقتصادی آن قرار دارد.

تضمین ثبات داخلی

پیشبرد پروژه‌های توسعه برای آرام کردن سین کیانگ، استان غربی ناآرام، اما غنی از نظر انرژی که جدایی طلبان اویغور در راستای تأسیس دولت ترکستان شرقی، بارها علیه دودمان هان به جنگ برخاسته‌اند.

تقویت امنیت انرژی

تعمیق همگرایی اقتصادی منطقه ای و تضمین جریان انرژی از طریق خشکی از آسیای مرکزی و روسیه به منظور کاهش خطر ممانعت‌های دریایی، به خصوص در دو آبراه حساس، تنگه مالاکا (که ۸۰ درصد از ترانزیت‌های نفتی چین با گذر از آن انجام می‌شود) و تنگه هرمز (که حدود دو پنجم از واردات نفتی چین از این تنگه عبور می‌کند)

اهداف استراتژیک چین از پروژه راه ابریشم جدید

اهمیت پروژه برای مقامات چینی

در اولویت
سیزدهمین برنامه
پنج ساله کشور
(2016 - 2020)
قرار گرفت

در کنفرانس سالانه
امور اقتصادی 3 در
دسامبر 2014 طرح
بعنوان یکی از
اولویت های 2015
چین تعیین شد

در نوامبر 2014 طی
هشتمین نشست
گروه رهبری مرکزی
امور مالی و اقتصادی
به ریاست "شی جین
پینگ" طرح کمربند و
راه به طور ویژه منتشر
شد

طرح در
هجدهمین پلنوم
کمیته مرکزی
حزب کمونیست
چین جمع بندی
شد

برخی از گام های مقدماتی دولت چین برای اجرایی
شدن طرح راه ابریشم جدید

۳۰ میلیارد دلار

۱

قزاقستان

۱۵ میلیارد دلار

۲

ازبکستان

۳ میلیارد دلار

۳

قزقیزستان

۱/۴ میلیارد دلار

۴

سريلانكا

۴۰ میلیارد دلار

۵

تاسيس صندوق
جاده ابريشم

۶۲ میلیارد دلار

۶

تزريق به دو بانک
صادرات-واردات و
توسعه کشاورزی

۶۲ میلیارد دلار

۷

پاکستان

مروری بر پیشینه روابط ایران و چین

انقلاب اسلامی:

1. سیاست خارجی نه شرقی نه غربی ایران
2. رهبر ایران ابتدا چین را دولتی غیر دوست می دانست
3. چین در دهه 1980 از حمایت از کمونیسم انقلابی دست کشید و خطر چندانی را متوجه الگوی جدید حکومت اسلامی ایران نمی کرد
4. انزوای ایران سبب شد تا چین را به عنوان شریکی جذاب، قدرت مستقل، انقلابی و در حال توسعه بباید.

جنگ تحمیلی (1980-1988):

1. یکی از بزرگ ترین عوامل محرک همکاری چین و ایران بود
2. چین تنها قدرت بزرگی بود که حاضر به فروش سلاح به ایران شد

دوران هاشمی رفسنجانی:

1. تهران برای بازسازی پس از جنگ نیازمند دستیابی به سرمایه گذاری، تجارت و فناوری خارجی بود
2. رفسنجانی علاقه زیادی داشت که بدون انجام اصلاحات سیاسی، اقتصاد را خصوصی سازی کند
3. دیدار سال 1992 رفسنجانی از یک نقطه عطف در روابط چین و ایران حکایت داشت

پیش از انقلاب:

1. روابط صمیمانه اما نه چندان گرم
2. اتحاد ایران با غرب
3. چین یک بازیگر مهم از منظر ایران
4. هوآ گوئو فنگ دبیر حزب کمونیست چین، یکی از آخرین مقامات عالی رتبه ای بود که قبل از فرار شاه از ایران با وی دیدار کرد

دوران روحانی

دولت حسن روحانی با چین برخوردی صمیمانه داشته و علاقه خود نسبت به روابط نزدیک تر چین و ایران را نشان داده است. دولت روحانی با وجود تبعیت چین از تحریم ها، روابط بهتر با پکن را از مؤلفه های مهم کاهش انزوای ایران تلقی می کند.

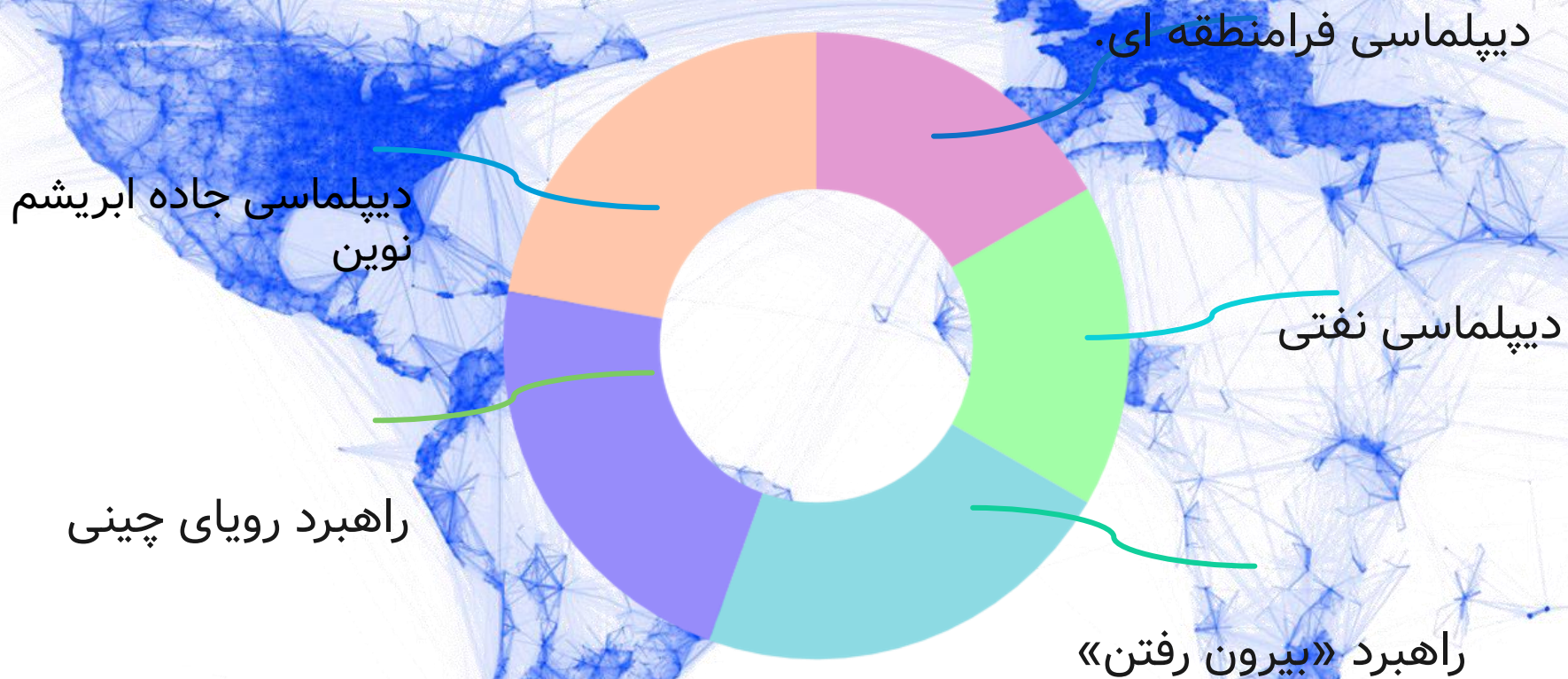
دوران احمدی نژاد

از سال ۱۳۸۴ و با روی کار آمدن محمود احمدی نژاد در ایران به عنوان رئیس جمهور، سیاست «نگاه به شرق» از شکل کلی مستتر در سیاست خارجی ایران به رویکردی راهبردی تبدیل شد که در چهارچوب آن بر گسترش روابط با کشورهایی همچون چین، روسیه و هند تأکید می شد

راهبردهای سیاست خارجی چین در قبال ایران

سیاست چین در قبال ایران همچنان ایجاد موازنه محتاطانه است؛ رعایت گسترده تحریم‌ها و محدودیت‌های تحت رهبری ایالات متحده و در عین حال سرمایه‌گذاری در فرصت‌هایی که انزوای ایران برایش فراهم ساخته است..

تجزیه و تحلیل

راهبردهای سیاست خارجی ایران در قبال چین

سیاست «نه شرقی، نه غربی».

سیاست نگاه به شرق

دکترین تعامل سازنده

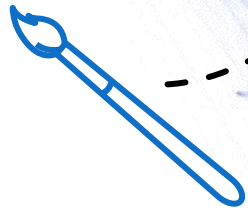
جهان سوم گرایی

در راهبردهای ایران، روابط با چین مرتبط با نیازهای استراتژیک است. ایجاد توازن ضد هژمونیک علیه آمریکا از طریق مخالفت با نظام بین المللی تک قطبی و پر کردن خط متحد راهبردی در سیاست خارجی

مولفه های منطقه گرایی در سیاست خارجی ایران

منطقه گرایی
ایران

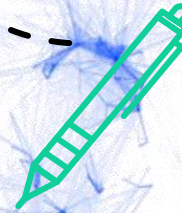
ایدئولوژی شیعی :

مؤلفه شیعی می تواند به عنوان یک مؤلفه قدرت ملی ایران در چارچوب تقویت منطقه گرایی مورد استفاده قرار گیرد. البته زمانی که بتوان از این مؤلفه در خدمت منافع ملی کشور بهره گرفت نه فقط برای اهداف کوتاه مدت و گذرا

• هویت ژئوپلیتیک:

• ویژگی های ژئوپلیتیک، سیاسی - امنیتی و تاریخی - فرهنگی ایران به گونه ای است که می تواند آن را به مناطق مختلف و زیر سیستم های مختلف هویتی - سیاسی در سطوح منطقه وصل کند

• دولت ملی قوی:

• در منطقه به استثنای ترکیه و روسیه، هیچ کشور دیگری چنین ویژگی را ندارد

راهبردهای سیاست خارجی ایران

سیاست خارجی ایران

• قوی از درون:

- در حوزه اقتصادی، تمرکز این استراتژی بر تعامل دو جانبه یا چند جانبه در منطقه بزرگتر همسایگی و تکیه بر اتصال خاورمیانه و افزایش تبادلات منطقه‌ای و افزایش تبادلات اقتصادی محلی به عنوان ملاک رشد و توسعه اقتصادی قرار دارد. در حوزه سیاسی هم بهره برداری از برتری ژئوپلیتیک ایران برای تقویت رویکردهای تعاملی و تلاش‌های جمعی و چند جانبه گرا در جهت حل بحرانهای جاری و ایجاد ثبات و امنیت در منطقه حائز اهمیت می‌شود

• منطقه قدرتمند

«دولت‌های کارآمدتر در منطقه‌ای قوی‌تر» به جای «قدرتمندترین در منطقه‌ای ضعیف». از این دیدگاه، "قدرت برتر" بودن نه تنها راه حلی برای مشکلات منطقه نیست؛ بلکه خود بخش عمده‌ای از مشکل در منطقه تصور می‌شود

• اتصال منطقه‌ای:

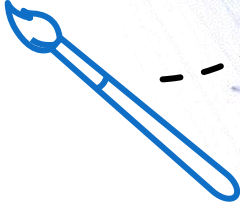
- قرار گرفتن در مرکز زیرسیستم‌های منطقه‌ای و امنیت انرژی بین‌المللی، که توجه نظام بین‌الملل را در هر شرایطی به ایران جلب می‌کند

همکاری ایران و چین

هسته ای - نظامی

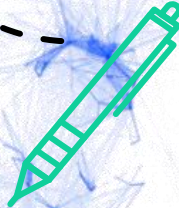
نظامی - هسته ای

چین به ایران در ساختن مرکز تحقیقات هسته‌ای اصفهان یاری رساند که در سال 1984 آغاز به کار کرد. چین، مهندسان هسته‌ای ایران را آموزش داد و در استخراج اورانیوم به این کشور کمک کرد. در سال 1990، ایران و چین یک قرارداد همکاری هسته‌ای امضا کردند. یک سال بعد، چین یک محموله یک تُنی هگزافلوراید اورانیوم به ایران فرستاد

در سال 2008، چین از روسیه پیشی گرفت و بزرگ‌ترین تأمین‌کننده تسلیحات ایران شد

- از سال 2005، ایران به واسطه عضویت در سازمان همکاری هوافضای آسیا در برنامه موشکی خود از مساعدت چین بهره‌مند شده است. از طریق این سازمان بود که چین در توسعه موشک‌های بالستیک به ایران کمک کرد تا بتواند ماهواره پرتاب کند.

همکاری ایران و چین

اقتصادی - انرژی

واردات نفت چین از ایران در سال‌های 2000 تا 2009 دوبرابر شد (گرچه واردات چین از عربستان سعودی در همین دوره افزایشی هفت برابری داشت). در سال 2014، ایران 10 درصد از واردات نفتی چین را تأمین می‌کرد

در سال 2005، چین جای ژاپن را به عنوان منبع اصلی واردات ایران گرفت و در سال 2007، چین به عنوان بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران از اتحادیه اروپا پیشی گرفت

اقتصادی-انرژی

بر مبنای آمارها ایران در سال 2015، به طور متوسط روزانه 744 هزار بشکه نفت به چین صادر کرده است. به دیگر سخن، حدود یک سوم کل نفت صادراتی ایران راهی چین شده است.

تبدیل ایران به هاب انرژی و حمل و نقل

6 طرح مهم ریلی به میزان احداث ۱۰۰۰ کیلومتر راه آهن در دستور کار قرار گرفت که اتصال مرکز استان های گیلان، آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی از مسیر جدید و کرمانشاه و همدان به شبکه ریلی از جمله آن بود. در سال های ۹۲ تا ۹۶، راهسازی و بازسازی ۱۴۰۰ کیلومتر خطوط موجود ریلی و احداث ۸۷۸ کیلومتر خطوط دوم و سوم ریلی با سرمایه گذاری حدود ۲۹۸۰ میلیارد تومان، شبکه ریلی کشور را به ۱۳۷۲۷ کیلومتر رساند

سرمایه گذاری ۲۸۰ میلیارد دلاری چینی ها در صنعت نفت و گاز و پتروشیمی ایران

سرمایه گذاری 120 میلیارد دلاری در حوزه توسعه زیرساخت های تولید و حمل و نقل در ایران

برقی کردن خط ریلی ۹۰۰ کیلومتری بین تهران و مشهد توسط شرکت راه آهن و کنسرسیوم ایرانی-چینی متشکل از شرکت مپنا، شرکت مپنا احداث، شرکت مپنا اینترنشنال، شرکت CMC و شرکت طرح ایجاد خط ریلی سریع السیر بین تهران و اصفهان توسط شرکت راه آهن و کنسرسیوم ایرانی-چینی متشکل از شرکت مپنا، شرکت مپنا احداث، شرکت مپنا اینترنشنال، شرکت CMC و شرکت SU Power

طرح ایجاد خط ریلی سریع السیر بین تهران و تبریز توسط شرکت راه آهن و کنسرسیوم ایرانی-چینی متشکل از شرکت مپنا، شرکت مپنا احداث، شرکت مپنا اینترنشنال، شرکت CMC و شرکت SU Power

راه آهن شرق دریای خزر در سال 1393 (ایران-ترکمنستان-قزاقستان)

راه آهن قزوین-رشت-انزلی-آستارا

پروژه ریلی اتصال کرمانشاه و همدان

راه آهن و بزرگراه شرق از چابهار تا مشهد برای پیوند ریلی و جاده ای با افغانستان توسعه بندر چابهار به عنوان تنها بندر اقیانوسی ایران و ساخت پایانه صدور نفت

سرمایه گذاری 6/8 میلیون دلاری در ساخت فرودگاه آپرین و امام خمینی

سرمایه گذاری در بهبود زیرساخت های راه آهن شهید مطهری مشهد

مشارکت در توسعه منطقه ویژه اقتصادی سهلان تبریز

سرمایه گذاری در فرودگاه شهید دستغیب شیراز

مشارکت در توسعه منطقه آزاد تجاری اروند

چین و تحریم های ایران

حمایت محتاطانه از ایران

چین در نیمه اول سال 2014 میزان بی سابقه ای نفت از ایران وارد کرد که نسبت به سال پیش افزایشی 48 درصدی داشت. در ژوئن 2014، سایپوگ تولید در میدان نفتی یادآوران را دو برابر کرد و به 50 هزار بشکه در روز رساند

تعطل در اجرای قراردادها و یا خروج از قراردادها

تعطل در توسعه فاز 11 میدان گازی پارس جنوبی لغو قراردادهای بانک صنعتی و بازرگانی چین، شرکت زد.تی.ای، خطوط کانتینری شرکت گروه کشتیرانی اوشن چین

گرفتن امتیاز از دوطرف

پکن با مهارت تمام از پیوندهای خود با تهران به عنوان یک برگ برنده در روابطش با ایالات متحده استفاده کرد

حمایت از تحریم ها

بیشک چین بزرگترین ذی نفع مناقشه هسته ای ایران با غرب بوده است و به استثنای چند مورد، کلاً از تحریم های سازمان ملل و ایالات متحده علیه ایران تبعیت کرده است

مناسبات تجاری با همسایگان

سال	صادرات ایران به ۱۵ کشور (میلیارد دلار)	واردات ایران از ۱۵ کشور (میلیارد دلار)	مجموع تجارت خارجی ایران با ۱۵ کشور (میلیارد دلار)
۱۳۸۷	۸	۱۸	۲۷
۱۳۸۸	۱۱	۲۱	۳۲
۱۳۸۹	۱۲	۲۱	۳۳
۱۳۹۰	۱۶	۲۲	۳۸
۱۳۹۱	۱۷	۱۷	۳۴
۱۳۹۲	۱۷	۱۶	۳۳
۱۳۹۳	۱۸	۱۶	۳۴
۱۳۹۴	۱۸	۱۱	۲۹
۱۳۹۵	۲۳	۱۱	۳۴
۱۳۹۶	۲۳	۱۳	۳۶

اعداد رند شده است

- آمار تجارت ۱۲ ماه منتهی به اسفند سال ۹۷ کشورمان نشان می‌دهد که از حدود ۴۴ میلیارد و ۳۰۹ میلیون دلار صادراتی که در سال ۹۷ انجام شد، حدود ۲۴ میلیارد و ۱۳۲ میلیون دلار به ۱۵ کشور همسایه انجام شده است و این یعنی بیش از ۵۴ درصد صادرات کشورمان به مقصد کشورهای همسایه بوده است.
- از مجموع ۴۲ میلیارد و ۶۱۲ میلیون دلار کل واردات کشور، ۱۱ میلیارد و ۵۴۱ میلیون دلار کالا از مبدأ کشورهای همسایه وارد خاک ایران شده است و این یعنی ۲۷ درصد واردات ایران در سال ۹۷ از کشورهای همسایه انجام گرفته است.
- با وجود اعمال تحریم‌های روز افزون از سوی آمریکا، ایران روابط اقتصادی‌اش را گسترش می‌دهد. الحاق ایران به منطقه اقتصادی اوراسیا در حال نهایی شدن است و با نهایی شدن آن، ایران می‌تواند به بازار مقصد ۱۸۰ میلیون نفری کشورهای عضو این منطقه ملحق شود

مناسبات تجاری ایران با همسایگان

کمیسیون مشترک
همکاری‌های اقتصادی
و تجاری ایران با
کشورهای ارمنستان،
افغانستان و
تاجیکستان

کمیسیون مشترک
همکاری‌های اقتصادی
و تجاری ایران و روسیه

قرارداد موقت تجارت
آزاد بین ایران و
اتحادیه اوراسیا

الحاق ایران به منطقه
اقتصادی اوراسیا

برقراری خط پرواز کارگو بین فرودگاه
ژوکوفسکی مسکو با اصفهان/تولید
مشترک واگن‌های باری/تولید مشترک
توربین‌های کمتر از ۲۰ مگاوات/تولید
مشترک خودروهای سنگین

همکاری ایران، روسیه
و قفقاز شمالی برای
توسعه روابط بانکی

مناسبات
فرا منطقه ای ایران

سازمان همکاری
شانگهای

سازمان اگو

بریکس و
تراسیکا

کنفرانس تعامل و
اعتمادسازی در آسیا

اتحادیه همکاری
منطقه ای کشورهای
حاشیه اقیانوس هند

گروه دی هشت

تدوین

نتایج

ادراک تهدید/رقابت
توأم با همکاری
حرکت به درون برای
آمریکا و به بیرون برای
چین ناشی از افزایش
میزان وابستگی
متقابل پیچیده به نفع
چین و به ضرر آمریکا

01

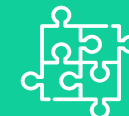
رویای چینی یا
تیانخشی/تعادل بین زمین،
کار و سرمایه
حرکت چین از فرصت
استراتژیک به بلوغ
ژئوپولیتیک در قالب
راه ابریشم جدید

02

مثلث ایران ، چین و آمریکا
خروج آمریکا از برجام و پروژه
راه ابریشم جدید/دفع
تهدیدات متقارن و نامتقارن
/حرکت بسمت اتصال
سرزمینی و همکاری های
منطقه ای و فرامنطقه ای.

03

جبر جغرافیایی
و تاریخی
جبر جغرافیایی و
تاریخی و فرصت و
ها و محدودیت های
ایران

04

دستاوردها

- نگارش و چاپ دو مقاله علمی - پژوهشی در مجلات معتبر وزارت علوم
- سابمیت یک مقاله در مجله Q1 - China Quarterly
- انجام پروژه تحقیقاتی پیرامون حوزه مربوطه با معاونت برون مرزی صدا و سیما با رویکرد رسانه ای
- تدوین و ارائه طرح تشکیل کارگروه ویژه راه ابریشم جدید از طریق وزارت کشور

از جناب آقای دکتر برزگر استاد
محترم راهنما و اساتید مشاور که در
طول مدت نگارش این رساله بنده را
معاضدت و یاری نمودند کمال
قدردانی و سپاس را دارم.